

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.VI.20.389/2019/8.

A tanács tagjai: . Kollár Márta tanácselnök
. Csesznok Judit Anna előadó bíró
. Csiki Bence bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Úz György Ügyvédi Iroda
(Dr. Úz György ügyvéd)

Az alperes:

Az alperesek képviselője: Olsavszky Ügyvédi Iroda
(Dr. Olsavszky Péter ügyvéd)

A per tárgya: jogalap nélküli gazdagodás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Környéki Törvényszék
10.Pf.21.058/2018/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
áckevei Járásbíróság
5.P.20.901/2016/33.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 128.850 (százhuszonnyolcezer-nyolcszázötven) forint felülvizsgálati eljárási költséget.
- Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 515.400 (ötszáztizenötezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A peres felek testvérek. Közös tulajdonukat képezte a B. XVII. P. utcai ingatlan (a továbbiakban: ingatlan). A felperes tulajdoni illetősége 9/12, míg az alperesé 3/12 volt. Az ingatlanon 2 lakóingatlan volt található, amelyből a peres felek megállapodása alapján a kisebb lakóingatlan az alperes kizárólagos használatában állt.
- [2] A felperes az alperes kizárólagos használatában álló lakóingatlant 2010. évben 2 hónapra, 2013. évben 6 hónap időtartamra havi 45.000 forint bérleti díj ellenében bérbe adta, a részére kifizetett 360.000 Ft bérleti díjat az alperesnek nem adta át.
- [3] 2005. szeptember 30-án a 603576652 számon a peres felek mint egyetemleges adósok és zálogkötelezettek banki kölcsönszerződést (a továbbiakban: 1. kölcsön) kötöttek, amellyel 25.179 CHF összegű kölcsönt vettek fel.
- [4] A peres felek 2007. július 2-án újabb CHF alapú 6.075.000 forint összegű banki kölcsönszerződést (a továbbiakban: 2. kölcsön) kötöttek 60903260 nyilvántartási szám alatt. Ezen kölcsönből az alperes az 1. kölcsönszerződésből eredő tartozására 2008. október 27-én 2.901.000 forintot megfizetett, amellyel az lezárult.
- [5] 2009. március 9-én 61479171 számon a peres felek mint adós és zálogkötelezett újabb kölcsönszerződést kötöttek svájci frank devizanemben nyilvántartott 4.075.000 forint összegre (a továbbiakban: 3. kölcsön).
- [6] Megállapodtak abban a peres felek, hogy a 2. kölcsönt az alperes, míg a 3. kölcsönt a felperes fizeti vissza.
- [7] A felek törlesztési kötelezettségüket nem tudták teljesíteni, így az ingatlant értékesítették 19.000.000 Ft vételárért.
- [8] Az ingatlan vevője a vételárat oly módon teljesítette, hogy a 3. kölcsön végtörlesztéseként a banknak 2013. október 21-én 5.300.000 forintot, majd 67.000 forintot megfizetett.
- [9] Az ingatlan vevője a 2. kölcsön végtörlesztésére 2013. október 21-én 10.500.000 forintot, 2013. október 25-én 80.000 forintot fizetett meg. A felperes az ingatlan eladását megelőzően erre a kölcsönre 2.580.000 forintot részletekben megfizetett.
- [10] A felperes az ingatlan értékesítésére tekintettel elkészített energetikai tanúsítványra 20.000 forintot fizetett, amelyből a tulajdoni hányadára tekintettel 5.000 forint az alperest terhelte.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [11] A felperes módosított keresetében 8.554.900 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest a polgári örvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 361. § (1) bekezdése alapján jogalap nélküli gazdagodás címén.

- [12] Keresete ténybeli alapjaként előadta, hogy az alperest terhelő a 2. kölcsön törlesztőrészeleteit 2010. július 7-től 2013. augusztus 13-ig 2.675.000 forint összegben, az alperest tulajdoni illetősége folytán 5.000 forint összegben terhelő energetikai tanúsítvány díját ő fizette. Az ingatlan értékesítéséből befolyt vételár az alperes által visszafizetendő kölcsön végtörlesztésére fordította az alperesnek jutó 4.750.000 forintot meghaladóan a felperesnek jutó 1.900.000 forint foglaló és 1.009.800 forint vételárrészen felül, így az alperes a keresetben érvényesített összeggel jogalap nélkül gazdagodott.
- [13] Kérte továbbá az alperes beszámítási kifogásának elutasítását.
- [14] Az alperes ellenkérelmében a felperesi kereset elutasítását kérte hivatkozva arra, hogy a felperes rovására nem gazdagodott, a felperes volt az, aki az ingatlan eladását követően a kapott vételárral az alperes felé nem számolt el.
- [15] Keresetnek történő helyt adás esetén beszámítási kifogást terjesztett elő. Beszámítási kifogásában az ingatlanon lévő kisebb alapterületű lakás 2010. június 1-től 2013. november 1-ig terjedő időszakra havi 70.000 forint bérleti díj alapulvételével 1.800.000 forint bérleti díjat; 2.901.000 forint mint az 1., felperest terhelő kölcsönre megfizetett összeget; az ingatlan értékesítése folytán befolyt vételárból a tulajdoni hányada alapján neki járó 4.750.000 forint összeget érvényesített.

Az első- és másodfokú ítélet

- [16] Az elsőfokú bíróság a keresetnek részben helyt adva az alperest 5.189.000 forint és járulékai megfizetésére kötelezte jogalap nélküli gazdagodás címén a rPtk. 361. § (1) bekezdése alapján.
- [17] Ítéletében rögzítette, hogy az alperes a felperesnek a peres felek által felvett kölcsönök és azokra megfizetett összegek, valamint a közös tulajdonú ingatlan eladásából befolyt vételár elszámolását követően összesen 8.455.000 forinttal tartozik, azonban az alperes beszámítási kifogása 3.261.000 forint erejéig megalapozott.
- [18] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperest terhelő marasztalás összegét 5.154.000 forintra leszállította.
- [19] Ítéletében a tényállást pontosította és kiegészítette. Rámutatott, hogy a vagyon pozitív és negatív elemekből tevődik össze, erre tekintettel a vagyonban történő gyarapodás, azaz a rPtk. 361. § szerinti vagyon előny nem csak pozitív elemek növekedésével jöhet létre, hanem a tartozások csökkenésével is elérhető. Az alperes vagyonában az is gyarapodás, amikor az alperest terhelő kötelezettségek megszűnnek. Megállapította, hogy a felek közötti elszámolás alapját a közös tulajdonukban állt ingatlan értékesítéséből származó 19.000.000 forint összegű bevétel képezi, amelyből a felperest 14.250.000 forint, az alperest 4.750.000

forint illetve meg. A felek közötti elszámolási jogviszony az 1., 2. és 3. kölcsönt érinti. Számításait részletesen levezetve megállapította, hogy a felperes 8.415.000 forintot fizetett meg tartozatlanul az alperes helyett. A felperes így keletkezett 8.415.000 forint követelésével szemben az alperes által az elsőfokú eljárásban érvényesített beszámítási kifogása állítható, amely 360.000 forint bérleti díjból és 2.901.000 forint felperes helyett megfizetett hiteltörlesztés erejéig alapos.

- [20] A fellebbezés kapcsán kiemelte, hogy a beszámítási kifogás vonatkozásában az alperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek abban a körben, hogy az alperes használati jogához igazodó kisebb lakrészben laktak volna olyan bérlők, amelyek bérleti díjával a felperesnek elszámolási kötelezettség állna fenn, nem tett eleget. A 2.901.000 forintos, a felperest terhelő 1. kölcsönre történt visszafizetés pedig a beszámítási kifogás körében elszámolásra került.
- [21] Utalt arra, hogy a rPp. 235. § (3) - helyesen (1) - bekezdésében foglalt tilalomba ütközik, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban nem vitatta, hogy a felperes helyette fizetett meg részletekben 2.850.000 - helyesen 2.580.000 - forintot, ezzel szemben nem terjesztett elő olyan beszámítási kifogást, hogy az első három évben az ő befizetései figyelembe vételével számoljanak el egymással a felek.
- [22] Az alperes azon tényállítása vonatkozásában, hogy az elsőfokú bíróság nem számolt el azzal, hogy a 2. kölcsönből az 1., felperest terhelő kölcsön visszafizetése megtörtént, rámutatott, hogy az alperes nem adta elő az elsőfokú eljárásban azt, hogy ez mennyiben befolyásolja a kölcsönszerződés megszűnéskor alkalmazott banki, illetve kereseti elszámolást, így ennek a figyelembe vételére a másodfokú eljárásban a rPp. 235. § (3) bekezdése alapján nem volt mód.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [23] A jogerős ítélettel szemben az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben - tartalma alapján - elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatásával a kereset elutasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az első-, vagy másodfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását kérte.
- [24] Felülvizsgálati kérelmében megsértett jogszabályként a rPtk. 361. § (1) bekezdését, a rPp. 206. §-át jelölte meg.
- [25] Az rPtk. 361. §-ának a sérelmét abban jelölte meg, hogy a másodfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, ugyanis a felperes jogalap nélküli gazdagodás jogcímén előterjesztett keresetét a másodfokú bíróság elszámolásként bírálta el, vizsgálva, hogy az egyes kölcsönszerződések alapján melyik peres félnek milyen összegű tartozása áll fenn. E körben azonban a tényállás nem volt feltárva,

következésképpen a levont jogi következtetés sem helytálló. Nem került értékelésre az sem, hogy volt szerződéses kapcsolat a felek között.

- [26] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem vette figyelembe azt, hogy az 1. kölcsönt egyetemleges adóstársként vették fel a peres felek, azonban az a felperes bankszámlájára került folyósításra, így az a felperes tartozása volt. Az 1. kölcsönt ugyanakkor bizonyítottan az alperes fizette vissza részben előtörlesztéssel, részben a 2. kölcsönből végtörlesztéssel. Az e körben tett rPp. 235. § (3) bekezdésére alapított hivatkozás iratellenes. Rámutatott arra, hogy amennyiben az alperesnél vagyoni előny a kölcsön megfizetése, ugyanez a felperesre is irányadó kell hogy legyen.
- [27] A másodfokú bíróság ugyancsak nem vette figyelembe azt, hogy a közös tulajdonukban álló ingatlan értékesítéséből befolyt vételárból a felperes a fennálló kölcsön törlesztésére fordította, míg a fennmaradó részt megtartotta, így elszámolási kötelezettség a felperest terhelte kizárólag. Az eljáró bíróságok azonban őt ennek a bizonyítására nem kötelezték.
- [28] Tévesen állapította meg a másodfokú bíróság továbbá, hogy a 3. kölcsön végtörlesztésével a felperes az alperes helyett teljesített, tekintettel arra, hogy a jogerős ítélet maga is rögzíti, hogy a felek közötti megállapodás alapján ez a felperes tartozása volt. Az elsőfokú bíróság ezzel szemben azt állapította meg, hogy az ingatlan eladásából a 2. kölcsön került kifizetésre. Ennek az ellentmondásnak a feloldása nem lehetséges, az ítéletek hatályon kívül helyezése és az eljárás megismétlése indokolt.
- [29] Beszámítási kifogása körében előadta, hogy a felperes nem csatolta vállalása ellenére az általa kötött bérleti szerződéseket, az eljáró bíróságok a bérleti díj mértéke tekintetében a felperes előadását elfogadták, nem vették figyelembe azt sem, hogy a szokásos bérleti díj a felperes által megjelölt bérleti díjnál magasabb.
- [30] Hivatkozott arra is, hogy a perben hivatkozott kölcsönszerződés érvénytelensége és az azzal kapcsolatos jogkövetkezmények levonása iránt a folyósító pénzügyintézetrel szemben pert indított, mindaddig amíg ezen érvénytelenségi perben nem születik döntés, a felperes keresete idő előtti.
- [31] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.
- [32] Utalt arra, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban, valamint a fellebbezési eljárásban előadott nyilatkozatait ismétli meg, amelyek elbírálásra kerültek az eljáró bíróságok által. Az alperes az elsőfokú eljárásban bírói felhívás ellenére sem tett eleget a Pp. 164. § (1) bekezdésére tekintettel a nyilatkozattételi és bizonyítási kötelezettségének.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [33] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [34] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és az ott megjelölt okokból azt nem találta jogsértőnek. Ebben a körben a másodfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és érdemben helytálló az abból levont jogi következtetése is.
- [35] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a bizonyítékok okszerűtlen, ellentmondásos mérlegelését állította eljárásjogi jogszabálysértésként rPp. 206. § (1) bekezdésének sérelmét megjelölve. Erre tekintettel a Kúria elsődlegesen ezt vizsgálta és az alábbiakra mutat rá.
- [36] A bírói mérlegelés felülvizsgálati kérelemmel való támadhatóságáról a Kúria már több határozatában is állást foglalt, rögzítve azt, hogy a felülvizsgálati eljárásban, mint rendkívüli perorvoslati eljárásban a bíróság mérlegelésébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható, felülmérlegelésre csak kivételesen kerülhet sor. Megalapozhatja az erre alapított felülvizsgálati kérelmet a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése (BH1994.196.), az ha a bíróság által megállapított tényállás iratellenes, hiányos vagy logikai ellentmondásokat tartalmaz (BH1994.85., BH1993.768.), a következtetés pedig akkor nyilvánvalóan okszerűtlen, amikor a bizonyítékokból csak a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (BH2013.119.). A Kúria megítélése szerint a jogerős ítélet ilyen hibában nem szenved.
- [37] A per tárgya - ahogy azt a másodfokú bíróság helytállóan rögzítette - a felek közös tulajdonában állt ingatlan értékesítéséből származó bevétel elszámolása, amelyet érintett az 1., 2. és 3. kölcsön is. A per a rPp. 215. §-a alapján a kereset és az ellenkérelem, beszámítási kifogás, az e körben megtett tényállítások keretei között folyt, az azok bizonyítására a felek által rendelkezésre bocsátott bizonyítékok mérlegelése alapján. Helytállón állapította meg erre tekintettel a másodfokú bíróság, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban nem vitatta, hogy a megállapodás szerint az alperest terhelő 2. kölcsönre a felperes helyette fizetett meg részletekben 2.580.000 forintot, és azt is, hogy az alperes nem kérte, hogy az első három évben az ő befizetései figyelembe vételével kerüljön sor az elszámolásra. E körben a Kúria utal arra, hogy a felperes keresetében az elszámolás körébe nem vonta be az 1. kölcsönszerződést, az arra teljesített törlesztések kizárólag a beszámítási kifogás keretében voltak elszámolhatók. Az alperes, bár arra a 2016. szeptember 22-én kelt beadványában valóban tett tényelőadást, a beszámítási kifogásba keretében azonban ennek ellenére ezt az igényét nem érvényesítette, csak a 2.901.000 forint összegű törlesztést, amely elszámolása meg is történt. Mindezekre figyelemmel nem iratellenes és másodfokú bíróság rPp. 235. §-ára, annak helyesen (1) bekezdésére alapított indokolása.
- [38] Helytállóan rögzítették az eljárt bíróságok, hogy az alperest terhelte a bérleti díjra alapított beszámítási kifogása körében a használat időtartama, valamint a bérleti díj mértéke vonatkozásában

is a bizonyítás. Az alperes ebben a körben a bizonyítási teherről történt többszöri tájékoztatást követően sem terjesztett elő bizonyítékot, bizonyítási indítványt. Az adásvételi szerződés – ahogy arra a másodfokú bíróság rámutatott – önmagában az alperesi állítások alátámasztására nem volt alkalmas, abból sem a használati időtartama, sem a bérleti díj összege nem volt megállapítható. Nem jogszabálysértő erre tekintettel az a jogerős ítéleti megállapítás, amely kizárólag a felperes által elismert időtartam és bérleti díj összeg alapul vételével állapította meg az ezen a címen beszámítható összeget.

- [39] Rámutat a Kúria, hogy az alperesi állítással ellentétben a jogerős ítélet nem tartalmaz olyan megállapítást, hogy a 3. kölcsön végtörlesztésével a felperes az alperes helyett teljesített. A jogerős ítélet egyértelműen rögzíti az 5. oldal 3. bekezdésében a 2. kölcsön nyilvántartási számát és a felek arra vonatkozó megállapodását, hogy annak visszafizetése az alperest terheli. A jogerős ítélet a 6. oldal 2. bekezdésében erre a kölcsönre megfizetett összegként az ingatlan eladási árából 10.580.000 forintot és a felperes által megfizetett 2.580.000 forintot számolt el a rendelkezésre álló bizonyítékok helytálló mérlegelésével.
- [40] Az összegszerűség körében a Kúria rögzíti, hogy eltérő számítás alapján hasonló eredményre jutott mint a jogerős ítélet. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítható volt, hogy az alperesnek 4.750.000 forint vételár járt a közös tulajdoni ingatlan értékesítése folytán, továbbá a 2.901.000 forint 1. kölcsönre betörlesztett összeg, valamint 360.000 forint bérleti díj alapján a neki jutó rész az elszámolás körében 8.011.000 forint. Ezzel szemben a felperes fizetett az alperesi tartozásokra 10.500.000 forintot, 80.000 forintot és 5.000 forintot, valamint a felek megállapodása alapján az alperest terhelő 2. kölcsönre 2.580.000 forintot, amely mindösszesen 13.165.000 forint. Mindezeket figyelembe véve az elszámolás körében az alperes további 5.154.000 forint megfizetésére köteles a felperes részére ezen összeg erejéig a felperesi kereset a jogerős ítéletben foglaltak szerint alapos.
- [41] A másodfokú bíróság a fentiekre tekintettel a felek nyilatkozatait és a rendelkezésre álló releváns bizonyítékokat megfelelően értékelte, a jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás megállapítása az rPp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően történt, a megállapított tényállás, az ingatlan eladásából befolyt vételár és a felvett kölcsönök törlesztésének elszámolása összhangban áll a periratokkal, okszerű és helyes következtetéseken alapul. A Kúria megítélése szerint is a perben rendelkezésre álló bizonyítékokból a jogerős ítélet szerinti következtetésre lehetett jutni. A jogerős ítélet eljárásjogi okokból nem jogszabálysértő.
- [42] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a rPtk. 361. § (1) bekezdésének sérelmét is állította, hivatkozva arra, hogy a másodfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, amikor a jogalap nélküli gazdagodás jogcímén előterjesztett keresetet

elszámolásként bírálta el.

- [43] E körben a Kúria rámutat, hogy helytállóan hivatkozott arra az alperes a felülvizsgálati kérelmében, hogy a felperes által a kereset jogcímeeként megjelölt és a jogerős ítéletben a döntés alapjául felhívott rPtk. 361. § (1) bekezdése, mint jogcím téves. A jogerős ítélet azonban a téves jogcím feltüntetése ellenére a felek közötti jogvitát helyesen, és az alperes által sem vitatottan az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetése folytán befolyt vételár elszámolásaként bírálta el, amelynek során - a felek erre irányuló nyilatkozataira tekintettel - a rPtk. 296. § (1) és (2) bekezdése alapján figyelembe vette a felek által felvett kölcsönöket, azokra teljesített törlesztéseket, valamint az alperesnek járó bérleti díj összegét is. A Kúria megjegyzi, hogy a töretlen bírói gyakorlat szerint nem jelent a kereseti kérelmen való túlterjeszkedést, ha valamelyik fél a perbeli jogviszony jogi minősítését illetően tévesen rossz jogcímet jelöl meg. Az érdemben megalapozott igény a felperes által megjelölttől eltérő jogcímen is elbírálnak. (EBH2004. 1143., BH2007. 261.) A keresetben és a jogerős ítéletben a döntés alapját képező jogszabályhely téves megjelölése az érdemben helyes ítélet hatályon kívül helyezését és az alapos felperesi igény elutasítását nem alapozza meg.
- [44] Mindezekre figyelemmel a jogerős ítéletet a Kúria az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [45] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelmére tekintettel az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles megfizetni a felperesek a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló, mérsékelt, a (3) és (5) bekezdés alapján megállapított összegű ügyvédi munkadíjat és illetékfeljegyzési joga folytán a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.
- [46] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján.
- [47] Az ítélet elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. március 10.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Csesznok Judit Anna s.k. előadó bíró, dr. Csiki Bence s.k. bíró

A kiadmány hitelél:

Sz.Sz.

bíróági ügyintéző